

Klaipėdos
universitetas

Sveikatos
mokslų fakultetas

Klaipėdos
universitetas

30
metų

**XXI-OJI NACIONALINĖ MOKSLINĖ
KONFERENCIJA
„Į SVEIKĄ GYVENSENĄ IR SKAIDRIĄ BŪTĮ
VYDŪNO KELIU“**

Konferencijos pranešimų medžiaga

Klaipėda, 2021

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos nacionalinės
Martyno Mažvydo bibliotekos Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB)

Mokslinis komitetas:

Pirmininkas: prof. dr. Artūras Razbadauskas,
Klaipėdos universiteto rektorius

Nariai:

prof. habil. dr. Algimantas Kirkutis
prof. dr. Elvyra Acienė
prof. habil. dr. Ingrida Baranauskienė
prof. dr. (hp) Leta Dromantienė
prof. dr. Arvydas Martinkėnas
prof. dr. Daiva Mockevičienė
prof. dr. Sigutė Norkienė
doc. dr. Aelita Skarbaliene
prof. habil.(hp) dr. Dalia Marija Stančienė
prof. dr. Asta Šarkauskienė
doc. dr. Marija Truš

Organizacinis komitetas:

Pirmininkė: Goda Sakalauskaitė

Nariai:

prof. dr. Birutė Anužienė
Dainius Aponkus
Erika Butkutė
lekt. dr. Sigita Derkintienė
lekt. Rita Gikariene
Juozas Ivanauskas
doc. dr. Asta Kiaunytė
lekt. Viktorija Lukminaitė
lekt. Jurgita Raišutienė
Tatjana Žuravlioiva

Leidinio sudarytoja:

prof. dr. Birutė Anužienė

© Klaipėdos universitetas, 2021

ISBN 978-609-481-100-5

VISUOMENĖS SVEIKATOS SPECIALISTŲ KOMPETENCIJŲ YGDYMO SI REIKMĖS PAAUGLIAMS TEIKIAMŲ PASLAUGŲ SPECIFIKOS ASPEKTU

prof. dr. Sigutė Norkienė, prof. dr. Birutė Anužienė

Klaipėdos universitetas, Sveikatos mokslų fakultetas, Visuomenės sveikatos katedra

Bandant atsakyti į klausimą, kodėl visuomenės sveikatos paslaugų teikėjai turėtų ugdytis specialias paauglių sveikatos priežiūros srities kompetencijas, vertėtų akcentuoti tai, kad paaugliai nėra tik „kiti vaikai“ ar „jaunesni suaugusieji“. Todėl, mąstydami apie ateitį ir priimdami sprendimus dabartyje, turėtume suprasti, kad paaugliams teikiamos paslaugos, konsultacijos ir informacijos tipas (individualus, o ne grupinis) bei priemonės turi įtakos jų elgsenai. Tyrimas grindžiamas prielaida, kad paaugliai yra specifiniai visuomenės sveikatos specialistų paslaugų gavėjai, todėl teikiant paslaugas, būtina atsižvelgti į paauglių individualius amžiaus, išsivystymo, tarpasmeninius, bendruomeninius, organizacinius, struktūrinius ir kt. veiksnius. Tai ir akcentuoja ekologinis paauglių sveikatos priežiūros modelis (Baltag et al., 2017). Dėl minėtų veiksnių reikėtų konsultuoti paauglius, ypatingą dėmesį skiriant visuomenės sveikatos paslaugų teikėjų komunikacijos stiliui, konsultacijų struktūrai, paauglių įtraukimui į sprendimus dėl savo sveikatos ir kt. (WHO, 2017). Šių sričių įvaldymui reikalingos specifinės visuomenės sveikatos specialistų kompetencijos. Visi paminėti veiksniai sudaro **mokslinę problemą** – kokios yra visuomenės sveikatos specialistų kompetencijos bei jų ugdymosi reikmės, atsižvelgiant į paaugliams teikiamų paslaugų specifiką? **Tyrimo tikslas** – atskleisti visuomenės sveikatos specialistų požiūrį į specifines paauglių sveikatos priežiūros kompetencijas bei kompetencijų ugdymosi reikmes.

Metodika. Empiriniam tyrimui pasirinkta kiekybinio tyrimo strategija. Apklausoje dalyvavo visuomenės sveikatos specialistai, dirbantys įvairiuose Lietuvos savivaldybių sveikatos biuruose. Tyrimo imtį su 5 proc. paklaida naudojant anketinės apklausos metodą sudarė 287 respondentai. Gautų duomenų analizei naudota statistinės analizės programa SPSS 17. Anketinės apklausos rezultatai buvo apdoroti taikant matematinės aprašomosios statistikos metodus – skalių vidurkių skaičiavimą, neparametrinių testų (nepriklausomų imčių/K Independent Sample) procedūrą, Kruskal-Wallis testą, tiriančiąją pagrindinių komponentų faktorinę analizę (Oblimin, Kaiser normalisation), faktorių koreliacinę analizę (Spearman rho correlations).

Rezultatai. Priklausomai nuo turimo išsilavinimo, respondentai skirtingai įsivertino savo turimas paauglių sveikatos priežiūros kompetencijas: asmenys, turintys socialinių mokslų studijų krypties išsilavinimą, prasčiau įsivertino paauglių, turinčių specialiuosius poreikius, klinikinės priežiūros kompetencijų taikymo srities kompetencijas; respondentai, turintys biomedicininį mokslų studijų krypties išsilavinimą, prasčiau įsivertino kompetenciją 1.2. *Efektyviai komunikuoti su paslaugas gaunančiu paaugliu ir kompetenciją*; 2.2. *Teikti paaugliams paslaugas, atitinkančias kokybės, naujos paauglių sveikatos politikos reikalavimus.*

Rezultatai. Paaugliai laikytini specifiniais visuomenės sveikatos priežiūros specialistų teikiamų paslaugų gavėjais dėl labai įvairių veiksnių, kurie suformuoja paauglių sveikatos priežiūros ekologinį modelį. Jo įdiegimui reikalingos specifinės specialistų kompetencijos. Faktorinė teiginių analizė leido išskirti kelis pagrindinius visuomenės sveikatos specialistų ugdytinų kompetencijų struktūrinius elementus: efektyvi komunikacija su paslaugas gaunančiu paaugliu, einamųjų paauglio sveikatos sutrikimų valdymas, paslaugų paaugliams teikimas pagal kokybės, naujos paauglių sveikatos politikos reikalavimus, lėtinių ligų, įskaitant negalią, valdymas psichinės sveikatos vertinimas ir psichinės sveikatos sutrikimų valdymas, endeminių ligų nustatymas ir valdymas.

Reikšminiai žodžiai: visuomenės sveikatos specialistai, paauglių sveikatos priežiūros sričių kompetencijos, paslaugų specifika.

Literatūra:

Baltag V., Sawyer S.M. 2017. Quality healthcare for adolescents. In: Cherry A, Baltag V, Dillon M, editors. International handbook on adolescent health and development the public health response. Springer International Publishing AG.

WHO. Innov8 approach for reviewing national health programmes to leave no one behind: technical handbook. Geneva: 2017. (<http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/250442/1/9789241511391-eng.pdf?ua=1>, žiūrēta 23 01 2020).